

BELGIE-BELGIQUE
P.B.
2600 BERCHEM
8/3615

Vlaams Steunpunt Vrijwilligerswerk vzw

Afzendadres:

Amerikalei 164

2000 Antwerpen

tel. 03-218 59 01

VSVw
cev-lid

tACTIEF

driemaandelijks
februari - maart
april 2007

jaargang 24

nummer 21

Afgiftekantoor: Berchem 1 - 2° afd.

Erkenningsnummer: P303095

rapport ondersteuning

koninklijke besluiten

anderstaligen

friewillie

COLOFON

Redactiecomité:

Tuur Hoste: afgevaardigd beheerder, voorzitter
Eva Hambach, Hilde Wijnandt

Ontwerp & Drukwerk:

Drukkerij Halewijn n.v. Antwerpen

Verantwoordelijke Uitgever:

Tuur Hoste
Deuzeldlaan 38/6
2900 Schoten

info@vsvw.be

www.vrijwilligersweb.be

www.vrijwilligerswerk.be

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotocopie, microfilm, elektronisch of op welke andere wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Artikels zijn steeds welkom op ons redactie-adres:
Amerikalei 164 – 2000 Antwerpen of via: info@vsvw.be

Verschijnt vier maal per jaar.

Ondertekende artikelen vallen onder de verantwoordelijkheid van de auteur en vertolken niet noodzakelijkerwijs de mening van het redactiecomité of van het Vlaams Steunpunt Vrijwilligerswerk vzw. De redactie behoudt zich het recht om artikelen in te korten.

Lid worden of blijven in 2007

In opdracht van de Vlaamse overheid werken we voor en samen met kleine en grote organisaties, het Brussels en de Provinciale Steunpunten Vrijwilligerswerk, de Koning Boudewijnstichting en de overheid, om het vrijwilligerswerk intersectoraal te versterken en te ondersteunen.

Vanuit deze centrale positie ontwikkelen we de nodige expertise om allerhande initiatieven te realiseren en projecten te coördineren, om de positie en de waardering van de vrijwilligers in de samenleving te verbeteren en om hen een stem te geven op beleidsniveau.

Dit recht van spreken, verwerven we door de leden die we vertegenwoordigen. **Daarom!**

Lidgelden 2007

- € 25,00 voor vrijwilligersorganisaties zonder subsidies (1 tijdschrift)
- € 25,00 voor niet-vrijwilligersorganisaties die graag op de hoogte blijven (1 ex. *)
- € 50,00 voor gesubsidieerde organisaties met 1 of 2 voltijdse personeelsleden (2 ex. *)
- € 75,00 voor gesubs. vrijwilligersorganisaties met 3 tot 6 voltijdse personeelsleden (4 ex. *)
- € 100,00 voor gesubs. vrijwilligersorganisaties met 7 tot 10 voltijdse personeelsleden (6 ex. *)
- € 250,00 voor grote gesubsidieerde organisaties met meer dan 10 voltijdse personeelsleden (10 tijdschriften*)

*u moet ons evenveel namen van mensen of diensten meedelen, anders kunnen wij u geen correcte service beloven.

Individuele abonnementen op **tACTIEF** worden uitsluitend voorbehouden aan individuen.

Een jaarabonnement kost hen € 10,00 waarvoor geen factuur wordt opgemaakt.

Via hilde.wijnandt@vsvw.be kan u zich inschrijven. Betalen mag op rek.nr. 411-8057901-16.

Factuur enkel op aanvraag.

E ditoriaal

De Week van de Vrijwilliger 2007 is achter de rug, maar is ook dit jaar niet geheel onopgemerkt voorbij gegaan. In de media doken her en der artikels op, heel wat organisaties hebben de handen uit de mouwen gestoken om hun vrijwilligers op gepaste manier te danken voor hun inzet. Met de steunpunten vrijwilligerswerk hebben we een actiever logo gelanceerd, de Friewillie campagne, die vooral bedoeld is om de vrijwilliger, die dagelijks in de weer is een hart onder de riem te steken.

Ook bij de beleidsmakers vinden we attentie voor het vrijwilligerswerk terug. In het Vlaams Parlement werd tijdens de Week (op 6 maart 2007) in de Commissie Welzijn een gedachtewisseling georganiseerd. Dit initiatief is een voortvloeisel van de campagne die eind 2006 werd gelanceerd met betrekking tot een sterkere ondersteuning voor het vrijwilligerswerk binnen de Welzijns- en Gezondheidssector, en meer specifiek de vraag tot revisie van het Decreet van 1994. Dit debat zou tot een voorstel van resolutie leiden, waarvan de inhoud tot op heden niet bekend is.

In hetzelfde Vlaams Parlement zal op de eerste lentedag (21 maart 2007) een resolutie "betreffende een duurzaam ondersteunend en flankerend beleid voor het vrijwilligerswerk in de jeugd-, sport- en cultuursector in Vlaanderen" worden besproken. Hierin zitten een aantal concrete voorstellen vevat, zoals een beperking van de administratieve overlast voor organisaties die vrijwilligers inschakelen evenals het onderzoeken van een aantal pistes die ondersteunend kunnen werken. Zo wordt gepleit voor een samenwerking met de VDAB, voor een vervolg van de studieopdracht verzekeringen, als het onderzoeken van de wenselijkheid van een soort 'crisiscentrum',

in geval er zich specifieke nood- of probleemsituaties voordoen.

Het Vlaams Steunpunt Vrijwilligerswerk vzw krijgt hierbij een grote rol toebedeeld. Hoe de debatten zullen verlopen en wat de concrete actiepunten zijn, is afwachten.

In het licht van de Federale verkiezingen, constateren we ook weer een verhoogde aandacht voor wat het 'Maatschappelijk Middenveld' wordt genoemd. Het vrijwilligerswerk maakt daarvan ontegensprekelijk deel van uit. Het Vlaams Steunpunt Vrijwilligerswerk heeft in dit verband een schrijven gericht aan alle partijvoorzitters van de democratische politieke partijen, om een aantal aandachtspunten te signaleren en daar een appél aan te koppelen voor een constructieve samenwerking. (zie verder)

Welke gesprekken hieruit voortvloeien, en wat de weerslag zal zijn in de respectievelijke partijprogramma's, zal in de loop van de komende weken duidelijk worden. Het VSVw zal hiervan zeker een balans opmaken.

Het feit dat het vrijwilligerswerk, ook nadat er een wettelijk regeling is uitgewerkt, beleidsaandacht blijft genieten, is alvast een erg positief teken. Het geeft immers aan dat een wettelijke regeling wel een belangrijk, maar niet voldoende element is om het vrijwilligerswerk in zijn waarde te (h)erkennen. Het vrijwilligerswerk heeft nood aan een dynamisch en permanent ondersteuningsbeleid. Dat de beleidsmakers open staan voor een constructieve dialoog en samenwerking, is een stap in de goede richting. We blijven het zeker opvolgen.

BRIEF AAN DE POLITIEKE PARTIJEN

4

Het Vlaams Steunpunt Vrijwilligerswerk vzw ijvert voor een degelijke (h) erkenning van het vrijwilligerswerk. Dankzij ook de steun van uw partij is de Wet betreffende de rechten van de vrijwilliger gerealiseerd. Toch denken we dat het werk nog niet helemaal voltooid is. Daarom doen we een appél op u en uw partij om het vrijwilligerswerk ook voldoende aandacht te schenken tijdens de volgende legislatuur, omdat het wettelijk kader verder ontwikkeld kan worden, er voldoende aandacht is voor de (financiële) ondersteuning van de werking van de Hoge Raad voor Vrijwilligers, en ondersteuningsstructuren in het werkveld zelf.

Het vrijwilligerswerk zelf kan naar onze mening ook op een aantal manieren verder ondersteund worden, bijvoorbeeld door de ontwikkeling van het concept Betaald Vrijwilligersverlof (naar analogie van het Betaald Educatief Verlof), administratieve vereenvoudiging, en zo meer. Mogelijke voorstellen zullen wellicht nader onderzocht dienen te worden alvorens ze effectief geïmplementeerd kunnen worden. We willen u attenderen op het feit dat er ook op korte termijn, zonder teveel complexe ingrepen, als een aantal zaken gerealiseerd kunnen worden. We denken hierbij aan de concretisering van de beloofde informatie vanuit de overheid n.a.v. de nieuwe wet. We stellen vast dat er op dit vlak tot op heden amper iets werd gerealiseerd. De nood aan informatie in het werkveld is enorm en de vragen gericht aan sectoren, steunpuntstructuren e.d. is de laatste tijd explosief gestegen.

Een ander pijnpunt blijft de verzekeringsthematiek. De Wet betreffende de rechten van de vrijwilliger behandelt immers niet alle vrijwilligers op een zelfde

manier, vermits de vrijwilligers actief in bepaalde feitelijke verenigingen, geen immuniteit genieten. Vrijwilligerswerk blijft voor een niet onaanzienlijke groep vrijwilligers dus even risicovol na de wet, dan voor deze wet. We willen u vragen voldoende aandacht te willen schenken aan dit heikele punt opdat deze feitelijke discriminatie ongedaan wordt. Bovendien zijn we ervan overtuigd dat een 'bescherming' van de vrijwilliger completer dient te zijn: ook het stimuleren en/of verplicht maken van een lichamelijke ongevalverzekering zou op de politieke agenda gezet moeten worden. Ongevalletjes (soms echter helaas met ernstige gevolgen!) komen immers vaker voor dan schadeclaims in de context van de burgerrechtelijke aansprakelijkheid.

Het Vlaams Steunpunt Vrijwilligerswerk vzw wil hier toe zeker een constructieve bijdrage leveren. Er werd een degelijke modelinhoud m.b.t. de verzekering Burgerrechtelijke Aansprakelijkheid buiten overeenkomst (aanvullend ook m.b.t. rechtsbijstand en lichamelijke ongevallen) uitgewerkt en gepresenteerd aan het werkveld. Het zou van meer dan symbolische waarde zijn indien deze modelinhoud ook door de beleidsmakers gedragen en gepromoot zou worden.

Tot slot is het voor ons belangrijk dat de middelen die via de Nationale Loterij geïnjecteerd worden in het vrijwilligerswerk, niet enkel gecontinueerd worden in de volgende jaren, maar eveneens na het eerste werkingsjaar grondig geëvalueerd wordt, niet enkel vanuit het perspectief van de uitvoerders, maar ook vanuit het perspectief van het brede werkveld (Vlaams Steunpunt Vrijwilligerswerk vzw, sectoren, koepels).

Week van de vrijwilliger 2007

De studiedag die we organiseerden met Het Punt vzw, Brussel, was meer dan behoorlijk, zowel op het vlak van inhoud als op het vlak van aantal deelnemers.

Wie de studiedag gemist heeft, kan de informatie terugvinden via www.vrijwilligersweb.be.

Het volledige eindrapport bestaat uit drie grote delen. We onderzoeken hoe organisaties hun vrijwilligers ondersteunen, we gaan na hoe de koepels de vrijwilligersorganisaties ondersteunen, en hoe de ondersteuners worden ondersteund.

Het rapport focust op een gevarieerde batterij vragen, bevat ‘tussenconclusies’ en tenslotte volgen enkele aanbevelingen, die we hier publiceren. Wie het eindrapport wil bemachtigen, kan het gratis downloaden via www.vrijwilligersweb.be, of bestellen (tegen betaling) via bestel@vsvw.be.

Algemene conclusies en aanbevelingen

Het vrijwilligerswerk heeft in 2006 enorm in de kijker gestaan. De ontwikkeling van de wetgeving was daartoe de hoofdaanleiding. Deze wet betreffende de rechten van de vrijwilliger biedt een ‘kader’ waarbinnen het vrijwilligerswerk zich afspeelt. Toch zou het verkeerd zijn te denken dat de regelgeving op zich volstaat om een effectieve ondersteuning voor het vrijwilligerswerk te bieden. Hoewel we niet kunnen stellen dan de reacties op de wet ‘lauw’ zijn, hebben we in dit onderzoek toch ook geen overenthousiaste uitlatingen opgetekend.

De bedoeling van dit onderzoek was niet om na te gaan of de regelgeving een effect heeft op de wijze waarop vrijwilligersorganisaties hun ‘ondersteuningsbeleid’ hebben aangepast.

Ten eerste komt dit onderzoek hiervoor te vroeg. Het zou interessant kunnen zijn, om na een periode van een vol jaar inwerkingtreding van de wet, of zelfs nog wat later, in functie van de aangekondigde evaluatie van de wet opnieuw een bevraging te verrichten. De inhoud van de bevraging dient dan op de wettelijke regelgeving geënt te worden.

Uit de resultaten van dit onderzoek is duidelijk dat organisaties niet op de wet hebben gewacht om een ondersteuningsbeleid voor hun vrijwilligers op te zetten. Heel wat organisaties kunnen bogen op een jarenlange traditie. Voor velen onder hen biedt deze wet geen bijzondere nieuwigheden. Zonder de beknopte conclusies die hoger in dit rapport zijn

opgenomen te herhalen, attenderen we op nog een aantal opmerkelijke vaststellingen.

Het was ons vooral te doen om na te gaan op welke ‘kwalitatieve’ wijze de organisaties hun vrijwilligers ondersteunen. Dat hierbij zijdelingse verbanden gemaakt worden naar het regelgevend kader, spreekt voor zich.

Dit kwalitatief onderzoek m.b.t. ondersteuning van het vrijwilligerswerk in Vlaanderen heeft een vrij goede respons gekend. In een tijdspanne van een kleine maand hebben 207 organisaties de inspanning gedaan om zich door een relatief lange vragenlijst te worstelen.

We kunnen niet verhullen dat er een aantal significante afwezigen waren: de grote koepels, de steunpunten (vrijwilligerswerk en sectorale), de VVSG, ... Hiervoor zou echter een aangepaste vragenlijst opgesteld moeten worden.

Hoewel dit onderzoek – zoals eerder reeds aangegeven, niet representatief is, mag de indicatieve waarde ervan niet onderschat worden. Er komen immers een aantal zaken tot uiting. Organisaties ondersteunen hun vrijwilligers, wat niet altijd een eenvoudige opgave is. Niet enkel de vrijwilligers zijn mondiger geworden, ook de overheid komt aandraven met kwaliteitsnormen, indicatoren en effectrapporteringen. Dat leidt er toe dat heel wat organisaties het gevoel hebben op een ‘eiland’ te werken en steeds meer onder druk komen te staan. Ze concentreren zich op de eigen werking, waardoor ze niet steeds zicht hebben op ondersteuningsstructuren, organisaties waarmee een mogelijk samenwerkingsverband kan gesloten worden, enz.

De organisaties die een koepelstructuur hebben en er organisch mee verbonden zijn, hebben meer geluk: zij kunnen er gerust op zijn dat de koepel het vrijwilligers(werk)beleid mee opvolgt, hen van

informatie voorziet en hen ondersteunt op het vlak van deskundigheidsbevordering.

Een geregeld gehoorde commentaar van organisaties die 'er alleen voor staan' is dat ze geen idee hebben tot waar zich te wenden om deel uit te maken van een groter geheel. Sommigen vrezen zelfs dat de netwerking zoveel tijd en energie opsloort, dat het 'reguliere' werk gewoon opgestapeld wordt. Een respondent drukte het als volgt uit: "Netwerken, netwerken...okee. Maar wie netwerkt, werkt niet".

Het lijkt een grappige uitspraak. De onderliggende waarheid is pertinentier: de organisaties hebben ondersteuning nodig: van de overheid en via het smeden van samenwerkingsverbanden. Wellicht liggen hier de uitdagingen voor de toekomst van het vrijwilligerswerk: meer en hechtere samenwerking over de grenzen van sectoren heen, in samenwerking met koepelstructuren en steunpunten vrijwilligerswerk, opdat de ondersteuning nog effectiever en toegankelijker gemaakt kan worden. De organisaties, de vrijwilligers en het vrijwilligerswerk zullen er wel bij varen! We durven dan ook een aantal aanbevelingen formuleren.

Algemene aanbevelingen t.a.v. de overheid

Behoeftte aan onderzoek

Hoewel er in de afgelopen jaren een aantal interessante rapporten over het vrijwilligerswerk verschenen, blijft het een feit dat onderzoek naar vrijwilligerswerk in Vlaanderen eerder schaars blijft, met als gevolg dat de rapporten en verslagen wel een aantal aandachtspunten blootleggen, maar een totaal overzicht uitblijft.

Hierdoor gaat heel wat informatie verloren die nuttig kan zijn in functie van beleidsbeslissingen enerzijds en met betrekking tot een goede ondersteuning van steunpuntstructuren, sectoren, e.d. anderzijds. We dringen er bij de verschillende overheid op aan om meer middelen vrij te maken voor de studie van de kwantitatieve én kwalitatieve dimensie in het vrijwilligerswerk.

1. Federale overheid

De Federale overheid, die via een significante uitbreiding van de middelen van de Hoge Raad voor Vrijwilligers in samenwerking met en betrokkenheid van de sector een studie zou kunnen uitvoeren omtrent de situatie van het vrijwilligerswerk in België.

2. Vlaamse overheid

De Vlaamse overheid, die binnen de werking van

haar eigen administraties, zou kunnen starten met het verzamelen van de gegevens die de sectoren haar (via subsidies, erkenningen of specifieke regelingen) doorzenden. Het verzamelen en inventariseren van bestaande gegevens zou al een eerste stap kunnen zijn en een betere systematiek op het vlak van dataverzameling.

De Vlaamse overheid, die blijkens dit eindrapport veel vertrouwen geniet bij de vrijwilligersorganisaties, zou het voortouw kunnen nemen in het opzetten van geregelde onderzoeken, waarin verschillende dimensies (zowel kwalitatieve als kwantitatieve) van het vrijwilligerswerk aan bod kunnen komen:

- verderzetting van het onderzoek m.b.t. de verzekeringsthematiek
- opzetten van een onderzoek m.b.t. resterende knelpunten inzake de regelgeving voor het vrijwilligerswerk, met het oog op het suggereren van verbeteringen t.a.v. de federale overheid en eventuele ingrepen in de Vlaamse regelgeving
- verzamelen van informatie (per sector) van het aantal vrijwilligers, evoluties, ..., waarbij de verzamelde informatie ontsloten wordt op een website of enige andere vorm van communicatiemedium

3. Provinciale overheid

De provinciale steunpunten vrijwilligerswerk bieden binnenkort een 'collectieve verzekering' voor het vrijwilligerswerk aan. We dringen er op aan dat bij de uitwerking van het (erkenning- en subsidiereglement ook voldoende aandacht wordt besteed aan de systematische verzameling van relevante informatie van de aanvragende organisaties. Het ter beschikking stellen van deze informatie kan helpen een inzicht te verwerven in de vragen en behoeften van vrijwilligersorganisaties op het terrein.

4. Lokale overheid

De lokale overheid is een belangrijke partner in het vrijwilligerswerk. Dat blijkt duidelijk uit de resultaten van dit onderzoek. Op dit ogenblik zijn er inderdaad heel wat gemeenten die over recente en relevante informatie beschikken m.b.t. het vrijwilligerswerk dat zich op hun territorium afspeelt. Vaak constateren we dat het lokale bestuur wel over nauwkeurige informatie beschikt m.b.t. het vrijwilligerswerk dat ze zelf organiseert, vaak ook over het vrijwilligerswerk (of verenigingsleven) dat zij subsidieert, zonder een totaalbeeld te hebben van alle vrijwilligersactiviteiten.

De lokale overheden zouden, bijvoorbeeld via een gecoördineerd onderzoek vanuit de VVSG, een belangrijke onderzoeksbijdrage kunnen leveren.

Bovendien dient een onderzoek, dat intersectoraal opgevat moet worden, aandacht te besteden aan de rol van verschillende actoren:

- vrijwilligersorganisaties die op lokaal vlak actief zijn
- ondersteuningsstructuren voor deze organisaties: lokale besturen (en de VVSG) en sectorale koepels en ondersteuningsstructuren
- steunpunten (Vlaams, provinciale, Brussels én lokale) vrijwilligerswerk
- overheid
- vrijwilligers

Zeker in een bevraging die handelt over de ondersteuning van het vrijwilligerswerk, zou er een aparte vragenlijst ontwikkeld moeten kunnen worden die zich richt op de vrijwilligers: wat is hun perspectief, waar liggen hun noden en verwachtingen, ...?

Behoeftte aan voldoende middelen

Uit het onderzoek en de bijhorende commentaren en interviews blijkt dat het voor heel wat organisaties moeilijk is om alle gewenste activiteiten te ontplooien. Het ontbreekt heel wat organisaties aan de nodige middelen om aan de toenemende vereisten op het vlak van werking, professionaliteit en kwaliteit te kunnen voldoen. Dit gecombineerd met een 'kritischer engagement' van vrijwilligers, impliceert dat heel wat structuren onder druk staan.

Middelen die specifiek vrijgemaakt worden om met vrijwilligers te werken, zijn eerder zeldzaam en minstens beperkt. Zo merken heel wat organisaties op dat het vrijwilligerswerk vaak onvoldoende gehonoreerd wordt door de overheid of dat de overheidsmiddelen van de overheid onvoldoende mee evolueren, wat voor organisaties impliciet een afbouw inhoudt: door de anciënniteit van betaalde medewerkers wordt de loonkost hoger en deze stijging wordt onvoldoende ingecalculleerd in de subsidiemiddelen.

De subsidiërende overheden wordt gevraagd met deze opmerking voldoende rekening te houden en ervoor te zorgen dat de toegekende middelen proportioneel toenemen.

Aanbevelingen op het gebied van informatie

Uit het onderzoek blijkt dat een grote meerderheid van de organisaties de kanalen om informatie over vrijwilligerswerk te vinden, kennen. Zo is duidelijk dat de steunpunten (Vlaams, provinciale, Brussels) vrijwilligerswerk (mede gefinancierd door de Vlaamse overheid) een plaats hebben veroverd. Ook koepels en sectoren verstrekken heel wat informatie

over het vrijwilligerswerk. Toch blijft er een grote informatiebehoefte bestaan. Organisaties krijgen vaak wel informatie maar geven aan dat er ook nood is aan specifieke, meer organisatie- of sectorgetinte informatie, die zo nauw mogelijk aansluit bij hun praktijk.

Uit deze vaststelling willen we aanbevelen dat de overheid, derden en de ruime sector vrijwilligerswerk een 'omvattend' initiatief uitwerkt en waarbij de aanwezige deskundigheid gegroepeerd kan worden.

- Een concretisering hiervan is de verdere ontwikkeling van www.vrijwilligerswerk.be, als dé referentie- en portaalsite voor het vrijwilligerswerk in Vlaanderen, waarop naast algemene informatie over vrijwilligerswerk, ook sector- en desgevallend ook organisatiegerichte informatie kan worden opgenomen, of minstens een koppeling wordt voorzien.
- Gezien sommige organisaties niet weten waartoe ze zich moeten wenden, is een overzichtelijke 'informatiegids voor het vrijwilligerswerk' op intersectoraal niveau samengesteld en ontwikkeld, een wenselijk product.

De meeste actoren stellen jaarlijkse verslagen op. Er dient een methode ontwikkeld te worden om de vrijwilligerswerkgerelateerde informatie vanuit die verschillende verslagen, rapporten en documenten te verzamelen, opdat jaarlijks een 'barometer' vrijwilligerswerk kan worden opgesteld. De thans beschikbare informatie wordt te weinig verwerkt, gekneed, geïnterpreteerd.

Aanbevelingen op het gebied van de ondersteuning van organisaties

De ondersteuningsbehoefte situeert zich volgens dit onderzoek op volgende afgetekende vlakken: informatie over de regelgeving, deskundigheidsbevordering en ondersteuning op het vlak van werving.

Met betrekking tot de regelgeving werden eerder al suggesties gedaan. De informatie is beschikbaar, hoewel vaak té versnipperd (zie hoger). De Vlaamse overheid zou -in functie van de nieuwe wet betreffende de rechten van de vrijwilliger- (hoewel dit geen regelgeving is van haar hand) een algemene boodschap van openbaar nut kunnen verspreiden om de vrijwilligersorganisaties te attenderen op de bestaande informatiebronnen (of naar de Vlaamse infolijn).

Wat betreft de deskundigheidsbevordering, kan geconstateerd worden dat het aanbod vorming over vrijwilligerswerk niet tegemoet komt aan de vraag. Vanuit de steunpunten vrijwilligerswerk is een initiatief genomen, nl. de opleiding van lesgevers in het vrijwilligerswerk, maar zelfs deze ingreep volstaat

niet om de organisaties naar behoren te ondersteunen.

De overheid dient na te gaan hoe de deskundigheidsbevordering ten behoeve van de vrijwilligersorganisaties beter ontwikkeld kan worden, zoals bijvoorbeeld volgens deze concrete voorstellen:

- de ontwikkeling van een 'train-de-trainerprogramma', in samenwerking met het werkveld en vormingsinstellingen, waarbij lesgevers gecertificeerd worden als 'lesgever vrijwilligerswerk' (volgens specifieke procedures, criteria en opvolgingsmodaliteiten)
- het toekennen van opleidingscheques ook voor vrijwilligersorganisaties, eventueel ook voor vrijwilligers die zich willen bijscholen op het vlak van ondersteuning van vrijwilligers/vrijwilligerswerk
- een herziening van het subsidiebeleid t.a.v. vormingsinstellingen, waarbij die kunnen rekenen op een stevigere overheidsdotatie voor de vormingsprogramma's waaraan vrijwilligersorganisaties en/of vrijwilligers deelnemen.

Ten derde ervaren heel wat vrijwilligersorganisaties nood aan ondersteuning inzake werving (rekrutering, aantrekken van) vrijwilligers. Ondersteuning kan op dit vlak op verschillende manieren geconcretiseerd worden:

- wervende radio- en televisieboodschap gefinancierd door de Vlaamse overheid (voor wat betreft de verspreiding van de boodschap via de Vlaamse televisie maatschappijen), de provinciale overheid i.s.m. de lokale overheden (voor wat betreft de aanwending van regionale televisiezenders, regionale en lokale media)
- het verstevigen van de bekendheid en het gebruik van de databank op www.vrijwilligerswerk.be dient hierbij een aandachtspunt voor de steunpunten vrijwilligerswerk te vormen
- de ontwikkeling van samenwerkingsverbanden met andere initiatieven (zoals Kom uit uw Kot), de verschillende sectoren waarbinnen vrijwilligers actief zijn en vrijwilligersorganisaties.

Aanbevelingen koepelstructuren

De koepelstructuren bezitten heel wat expertise op het vlak van het vrijwilligerswerk. Zeker de grote koepelstructuren hebben minstens één persoon die het vrijwilligerswerk consequent opvolgt. De koepelstructuren hebben echter heel wat andere katten te gese- len dan enkel het vrijwilligerswerk. Ze worden langs verschillende kanten bevraagd en overbevraagd. Hoewel uit de interviews blijkt dat heel wat organisaties bereid zijn hun medewerking te verlenen aan

onderzoeken, is het geen eenvoudige opdracht hen er zomaar even bij te betrekken. Bij de uitvoering van onderzoek dient dan ook voldoende rekening gehouden te worden met deze realiteit. Koepels en sectoren betrekken impliceert dat een andere, meer persoonlijke aanpak vereist is: een projectmedewerker dient tijd en ruimte te hebben om afspraken te regelen, dieptegesprekken te voeren om zo de informatie bij elkaar te sprokkelen. Een extra investering die heel wat meerwaarde oplevert, is het delen van de kennis en ervaring vanuit de verschillende koepels, én het gegeven dat ze een positieve rol kunnen vervullen in:

- de organisatie van een meer systematische bevraging (bij de lidorganisaties/afdelingen)
- de redactie van de vragenlijst (hoewel die universeel toepasselijk dient te zijn, kunnen er extra dimensies aan toegevoegd worden).
- de verspreiding van de vragenlijst: indien koepels en sectoren betrokken kunnen worden bij een alomvattend onderzoek, kan de respons gevoelig stijgen.
- er is een makkelijke toegang tot vrijwilligers; ook hen bevragen biedt meerwaarde en geeft andere invalshoeken/dimensies van een gelijkaardige problematiek.

We durven de koepels en sectoren oproepen om de informatie die zij bezitten over het vrijwilligerswerk binnen hun context, te ontsluiten en te verspreiden naar het ruime werkveld.

Aanbevelingen steunpunten (Vlaams, Provinciaal, Brussels)

De steunpunten vrijwilligerswerk dienen een voortrekkersrol te vervullen inzake de verzameling, de detectie en de verwerking van vrijwilligerswerkrelevante gegevens. Concreet vereist dit volgende stappen:

- optimalisering van de communicatielijnen zodat bijvoorbeeld een bevraging in provincie X, eveneens uitgevoerd zou kunnen worden in provincie Y
- consequentere registratie van vragen en problemen die vanuit het werkveld gesignaleerd worden, met oog voor groepering en interpretatie op jaarlijkse basis
- zoeken naar de mogelijkheid om een meetinstrument te ontwikkelen opdat de opgevraagde informatie gestandaardiseerd en veralgemeend kan worden.

Koninklijke Besluiten

wet

EVA HAMBACH

9

Collectieve verzekering

KB met betrekking tot mensen die een leefloon ontvangen

Op 7 maart laatstleden verscheen opnieuw een uitvoeringsbesluit om de Wet betreffende de rechten van de Vrijwilliger verder te concretiseren. Het gaat om het KB (15/02/07) tot regeling van bepaalde aspecten van het samengaan van vrijwilligerswerk en het recht op maatschappelijke integratie gepubliceerd op 07/03/07.

Het uitvoeringsbesluit legt twee principes vast.

- Ten eerste maakt het duidelijk dat de kostenvergoeding die een persoon ontvangt, die leeft van een OCMW-uitkering effectief als kostenvergoeding wordt beschouwd. Dat betekent dat de leefloner die kostenvergoeding (volgens de regels van het spel) mag combineren met een leefloon, zolang dat dit een negatieve weerslag heeft op het vervangingsinkomen. Dat volgt helemaal de logica van de intentie van de wetgever. De bedoeling is immers vrijwilligerswerk te stimuleren, niet af te straffen.
- Ten tweede zal vanaf nu de persoon die leeft van een OCMW-uitkering een voorafgaandelijke meldingsplicht hebben bij het OCMW. Dit is een nieuw gegeven. Nu stelt het K.B. dat de persoon in kwestie voor hij vrijwilligerswerk doet, het OCMW moet inlichten. Vroeger werd dat niet zo expliciet gesteld. Het is dus een bijkomend aandachtspunt voor de organisatie én vrijwilligers.

KB vreemdelingen en vrijwilligerswerk

Artikel 9 § 2 van de wet betreffende de rechten van de vrijwilliger stelt dat een uitvoeringsbesluit zou gemaakt worden m.b.t. het vrijwilligerswerk door vreemdelingen.

Omwille van het feit dat het om een complexe materie gaat, is hier nog niets rond gedaan.

We volgen dit in elk geval mee verder op.

Collectieve Verzekering zoals voorzien in de Wet

De verzekeringsthematiek blijft ons bezig houden. De zogenaamde Collectieve Verzekering waarvan sprake in de wet (artikel 6) blijkt in de praktijk allesbehalve een collectieve verzekering te zijn. Wie onder de verzekeringsplicht valt (bepaalde feitelijke verenigingen niet) wordt geacht sinds 01/01/07 in orde te zijn met de wet.

Vragen over verzekeringen? Knelpunten?

Stel je vraag aan info@vsvw.be.

Het VSVw bereidt samen met de steunpunten vrijwilligerswerk en prof. H. Claassens een rubriek 'veelgestelde vragen' voor.

Collectieve Verzekering Nationale Loterij

Naast en niet per definitie verbonden met de Wet heeft de Nationale Loterij € 850.000 uitgetrokken voor een vrijwilligersverzekering. Voor Vlaanderen zullen de provincies zich ontfemen over het aanbod. Op dit ogenblik wordt volop gewerkt aan de uitwerking van een specifiek reglement en een verzekeringsformule. Positieve zaak bij deze verzekering: ze kan ook gelden voor tijdelijke en occasionele activiteiten, zodat ook vrijwilligers in organisaties die niet onder de verzekeringsplicht vallen een (in tijd beperkte) bescherming kunnen genieten. Ander groot pluspunt is dat de verzekering gebaseerd is op de modelinhoud (uitgewerkt door de steunpunten vrijwilligerswerk i.s.m. Prof. H. Claassens en in opdracht van de Vlaamse Gemeenschap).

Minpunt is dat het niet zeker is of de verzekering 'eeuwig' zal of kan blijven duren. Ze wordt immers gefinancierd uit middelen van de Nationale Loterij en moet jaarlijks herbevestigd worden. Ander minpunt is dat de organisaties die een structurele jaarwerking opzetten en al verzekerd zijn, misschien minder nut uit deze verzekering kunnen halen.

Volgens de verdeling van de middelen die goedgekeurd werd in de Ministerraad van 01/03/07 zouden er voor 2008 opnieuw middelen voorzien worden. ■

Vrijwilligersvacatures

voor anderstaligen

Het Punt vzw heeft een brochure gemaakt die organisaties helpt bij het toegankelijk opstellen van vrijwilligersvacatures.

We nemen hier de tips uit de brochure over. Wie interesse heeft in de volledige brochure, kan contact opnemen met het Punt vzw, Brussel (contactinfo of de rug van tACTIEF).

Vooraf

Hou je deze doelgroep vrijwilligers voor ogen en hou rekening met hun voorkennis.

- Wat is de taalkennis Nederlands dat de kandidaat vrijwilliger minimaal moet kennen?
- Wat weten ze al over het onderwerp?

Laat je materiaal eens nalezen door buitenstaanders of door mensen uit je doelpubliek.

Voor jobs die een beperkte kennis van het Nederlands vragen (vb. tuinonderhoud), moet ook de vacature heel duidelijk zijn. Anders gaat de informatie verloren of denken anderstaligen dat ze niet in aanmerking kunnen komen. Voor jobs die een betere beheersing van de Nederlandse taal vereisen (vb. vertaalwerk, huiswerkbegeleiding), mag ook de vacature complexer zijn.

Let niet alleen op taalkennis, maar ook op voorkennis betreffende de job inhoud. Veronderstel je niet teveel dat typisch Westerse of Brusselse concepten vertrouwd zijn?

Woorden

Gebruik korte woorden: die zijn gemakkelijk te lezen. Omschrijf lange woorden op een gemakkelijke manier. Vb. 'andere culturen' ipv 'verschillende levensbeschouwingen', 'opdiene' ipv 'catering'.

Lange woorden mag je gebruiken als ze alledaags zijn. Vb. Nederlandstalig, schoolvakantie, opleidingscheque, inschrijvingsgeld.

Gebruik gewone woorden, geen opgeblazen mode-woorden zoals bv. 'überhaupt'.

Gebruik moderne woorden.

Gebruik slanke formuleringen: gebruik niet meer woorden dan strikt noodzakelijk. Vb. 'Er is de mogelijkheid een maaltijd te nuttigen in restaurant L'Horloge du Sud.' wordt dan 'Je kan iets eten in restaurant L'Horloge du Sud'.

Vermijd letterwoorden en afkortingen. Vb. Schrijf 'in samenwerking met' of 'tot en met', ... voluit).

Gebruik cijfers in plaats van voluit geschreven getallen. Vb. 'Er is plaats voor maximum 25 deelnemers'.

Niveaulabels

A • start

De vrijwilliger begrijpt korte zinnen en woorden en kan deze gebruiken in bekende situaties. De vrijwilliger kan een klein beetje praten en verstaan, lezen en schrijven maar heeft vaak hulp nodig met moeilijke woorden.

B • gemakkelijk

De vrijwilliger kan korte gesprekken voeren in bekende situaties. De vrijwilliger kan vragen stellen en antwoorden geven in het Nederlands. Hij/zij kan korte duidelijke teksten lezen en korte briefjes schrijven. De vrijwilliger heeft soms hulp nodig maar begrijpt het meeste zelf.

C • gevorderd

De vrijwilliger spreekt vlot Nederlands. Hij/zij kan gemakkelijk afspraken maken of iets uitleggen. In moeilijke situaties maakt de vrijwilliger al eens fouten toch begrijpen mensen wat hij/zij bedoelt. Hij/zij kan korte teksten zonder fouten schrijven.

D • moeilijk

De vrijwilliger kan vlot privé en zakelijke gesprekken voeren. Hij/zij gebruikt veel verschillende woorden en zinnen en maakt weinig fouten. Hij/zij begrijpt moeilijke teksten met veel informatie. Hij/zij kan ook teksten schrijven en maakt slechts sporadisch fouten in spelling en grammatica.

Handleiding

Voor het inschatten van de taalvereisten van de kandidaat vrijwilliger hebben we een onderverdeling gemaakt tussen de vrijwilliger, de organisatie en de doelgroep waarmee de vrijwilliger in contact zou komen of waarvoor de vrijwilliger werkt. Ga dus bij het invullen van de checklist ook in de schoenen van de vrijwilliger en de doelgroep staan.

1. Neem vooraf de informatie vijf de vier niveaus grondig door.
2. Als je een vacature opstelt, bekijk dan de checklist voor de vier niveaus.
3. Neem rustig de tijd en kijk naar de inschattingcriteria om de vacature op te stellen.
4. Bekijk daarna de nuances per niveau. Zet een kruisje bij de nuance die het dichtst aansluit bij wat je net hebt opgesteld.
5. Als je klaar bent, controleer je in welke kolom je de meeste kruisjes hebt gezet: start/gemakkelijk/gevorderd/moeilijk. De kolom met de meeste kruisjes komt overeen met het niveau van de door jou opgestelde vacature.
6. Meerdere kruisjes in één kolom? Kijk dan vooral naar het aantal kruisjes voor de criteria die handelen over de vacature en de vrijwilligers: die geven de meeste doorslag.
7. Vreemde afwijkingen? Schrijf het in de ruimte voorzien voor opmerkingen. Deze informatie kan je gebruiken als werkpunten om de vacature correcter op te stellen. Zolang een bepaald criterium erg moeilijk blijft (kruisje rechts), blijft de vacature als geheel moeilijk. Of met andere woorden: de vacature is zo moeilijk als de hoogste drempel.
8. Onder doelgroep wordt verstaan de mensen die rechtstreeks in werkverband staan met de vrijwilligers. De doelgroep zal de aandacht van de vrijwilliger vragen. Daarom is het belangrijk dat de organisatie nagaat aan welke vereisten de vrijwilliger moet voldoen om met de doelgroep te kunnen werken.
9. In sommige gevallen zal de vrijwilliger niet in contact komen met de doelgroep. Dan moet er dus ook geen rekening gehouden worden met het onderdeel 'doelgroep' uit de checklist. Bijvoorbeeld: VAD (vereniging voor alcohol en drugsverslaving vzw) werft een vrijwilliger aan voor tuinwerken. In dit geval komt de vrijwilliger helemaal niet in contact met de doelgroep van de organisatie en heeft het invullen van de lijst geen zin.

Op de studiedag tijdens de Week van de Vrijwilliger 2007, werd een vrijwilligerslogo voorgesteld, dat door de Steunpunten Vrijwilligerswerk ter beschikking wordt gesteld van de organisaties die er gebruik willen van maken.

Dit logo kan u via deze gemeenschappelijke site downloaden.

OOST-VLAANDEREN

Naima Lafkioui
 PAC Het Zuid Woodrow Wilsonplein 2
 9000 Gent
 Tel. 09-267 75 44
 Fax 09-267 75 99
 vrijwilliger@oost-vlaanderen.be

VLAAMS-BRABANT

Karine Ollislaegers
 Provincieplein 1
 3010 Kessel-Lo
 Tel. 016 26 73 48
 karine.ollislaegers@vlaamsbrabant.be

LIMBURG

Peter Vananderoye
 Universiteitslaan 1
 3500 Hasselt
 Tel: 011-23 72 24
 Fax 011-23 82 80
 vrijwilligerswerk@limburg.be

WEST-VLAANDEREN

Frank Debaere
 Provinciehuis, Boeverbos
 Koning Leopold III-laan 41
 8200 Brugge.
 Tel. 050 40 34 87
 Fax 050-40 31 07
 frank.debaere@west-vlaanderen.be

ANTWERPEN

Stichting Welzijnszorg Provincie Antwerpen v.z.w.

Ann Duysters
 Boomgaardstraat 22 bus 100
 2600 Berchem
 Tel. 03 240 61 65
 Fax 03 240 61 62
 vrijwilligerswerk@provant.be

BRUSSEL

Veerle Leroy, Katrien van Vaerenbergh
 Treurenberg 24, 1000 Brussel
 dinsdag, donderdag, vrijdag 10 tot 13 u
 Tel. 02-218 55 16
 Fax 02-218 71 66
 hetpunt@busmail.net